

A

ABLĂȚIE s. f. v. **ablațiune**.

ABLAȚIÚNE s. f. ☒ **1.** Ansamblu al fenomenelor de sublimare, evaporare, topire, eroziune etc. care determină îndepărtarea gheții sau a zăpezii de pe suprafața unei calote glaciare sau a unui ghețar (cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 9, CIULACHE 2003, p. 1). ☒ Cantitate de gheață sau de zăpadă pierdută de un ghețar sau de o altă masă de gheață ori de zăpadă prin fenomenele de sublimare, topire și evaporare (cf. CIULACHE 2003, p. 1). Cf. NDN.

2. Reducere a echivalentului de apă a stratului de zăpadă prin procesele de topire și de evaporare sau prin acțiunea vântului și a avalanșelor (CIULACHE 2003, p. 1). Cf. D. ENC.

– Pl.: *ablațiuni*. – Și: **ablăție** s. f. – Din fr. **ablation** (DELR), lat. **ablatio**, **-onis** (MDA). [L.M.]

ABOREĂLĂ s. f. v. **abureală**.

ABSÓRBȚIE s. f. ☒ (În sintagmele) *Absorbția radiației* (sau *absorbție a radiației*) = fenomen de reținere de către vaporii de apă, bioxidul de carbon, ozonul, oxigenul, picăturile de apă, cristalele de gheață, particulele de impurificare etc. a unei părți din energia radiantă care străbate atmosfera și transformarea ei în energie calorică, mecanică, chimică sau electrică (cf. CIULACHE 2003, p. 1). *Energia potențială și cea internă a maselor de aer apar..., în primul rând, datorită schimbului caloric turbulent și radiativ între suprafața subiacentă, ce se încălzește prin absorbția radiației solare, și atmosferă.* DONEAUD 1966, p. 90; *Vaporii de apă produc cea mai intensă absorbție a radiației terestre.* MĂHĂRA 2001, p. 91. Cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 9, D. ENC., CIULACHE 2003, p. 1. *Absorbție aurorală* = fenomen de absorbție a undelor radio în timpul producerii aurorelor polare, care determină absența ecourilor ionosferice (cf. CIULACHE 2003, p. 1). *Absorbție globală* = fenomen de reținere a radiațiilor, care are loc indiferent de lungimile de undă ale acestora (cf. id. ib.). *Absorbție selectivă* = fenomen de reținere diferențiată a radiațiilor (**1**), în funcție de structura, de numărul moleculelor și al particulelor din atmosferă, precum și de lungimile de undă ale radiațiilor (**1**) (cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 9). *Absorbția selectivă a vaporilor de apă și a dioxidului de carbon asupra radiațiilor infraroșii difuzate de Pământ duce la accentuarea „fenomenului de seră a atmosferei” și la încălzirea aerului atmosferic.* MĂHĂRA 2001, p. 78; *Culorile crepusculare... sunt datorate refracției, dispersiei și absorbției selective a razelor solare în atmosferă.* MIHĂILĂ 2010, p. 296. Cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 9, CIULACHE 2003, p. 1. *Spectru de absorbție* v. *spectru*.

– Pl.: *absorbții*. – Din fr. **absorption**, lat. **absorptio**, **-onem** (DELR), germ. **Absorption** (NDU)*. [L.M.]

---

* *Absorbție aurorală* – cf. fr. *absorption aurorale*, engl. *auroral absorption* (*International Meteorological Vocabulary* în TP).

ABURĂ vb. I v. **aburi**.

ABUREĂLĂ s. f. ☉ Adiere. [1825] DELR¹⁷¹. *O ușoară abureală de vânt... nu ne dădea nici un pic de răcoare*. IBRĂILEANU, A. 117; *Când vântul suflă foarte încet... avem abureală*. ȘEZ. V, 140. Cf. DA, RESMERIȚĂ, D., DL, MDA, NDU, DELR.

– Pl.: *abureli*. – Și: **aboreală** (LB) s. f. – **Aburi** + suf. *-eală* (DELR). [C.F.]

ABURÉL s. m. sg. ☉ Vântuleț. [1683] DOSOFTEI, ap. HEM 103. *Deosebitele vânturi se chiamă: crivăț, austru, vârtej, furtună și aburel, când este prea mic*. ap. HEM 10¹⁷²; *Pe când „abureală” e mai abstract, exprimând mai mult „adierea vântului”, „aburel” e concret, însemnând „vântuleț”*. DA. Cf. HEM, DL, MDA. ☉ (Învechit; în sintagma) **Aburel de vânt** = adiere. *Priimiți roaă a Duhului svântu, roă înfocată, roaă nu umădă și cu aburelu de vânt pemintesc*. DOSOFTEI, ap. HEM 103.

– **Abur** + suf. *-el* (DELR). [C.F.]

ABURÍ vb. IV. Intrans. ☉ A adia. [1698] DELR. *Zefirul aburia*. CANTEMIR, IST. 125; *Sub un pom am adormit, Și mi-o fost pomu-nflorit, Și-un vânt cald ce-o aburit*. POMPILIU, B. 45; *Din care parte abură sau bate vântul în ziua de Bobotează, în acea parte se culcă grâul*. MARIAN, S. R. I, 193; *Pe Moldova și pe codri stăteau grămezi mari... de nouri și nici un vânt nu aburea*. SADOVEANU, O. I, 98; cf. ALR SN III h 791 pc. 284, 334, 514, 531, 537, 551, 682^{1D}. Cf. LB, ISER, LM, TDRG, RESMERIȚĂ, D., SCRIBAN, D., DL, DEX, MDA, NDU.

– Prez. ind. pers. 3: *aburește*. – Și: (Mold., Olt., Ban.) **abură** (prez. ind. pers. 3: *ábură*, ALR SN III h 791 pc. 47, 836; *aburează*, ib. pc. 365)^{1D} vb. I. – V. **abur** (DELR). [C.F.]

ACALMÍE s. f. ☉ Liniștire a vântului (care prevestește declanșarea unei furtuni); scădere accentuată a vitezei vântului, uneori până la încetarea (temporară) a acestuia; calm, (Ban.) cet. V. liniște. [1898] ENC. ROM. ³*Liniștea neclintită a străzii părea... asemeni acalmiei încărcată de panică, din preceasul cicloanelor*. C. PETRESCU, O. P. II, 263; ³*După acalmii și călduri pripite, năvăliseră în trei rânduri zloate, ninsori și viscole*. SADOVEANU, O. XII, 683; *Frontul rece determină o nouă perioadă de turbulență, după acalmia sectorului cald*. MĂHĂRA 2001, p. 241. Cf. CADE, RESMERIȚĂ, D., ENC. AGR., SCRIBAN, D., DA, LTR, DL, ȚIȘTEA 1965, p. 9, MDA, CIULACHE 2003, p. 1, NDU, DGS, DELR.

– Pl.: *acalmii*. – Din fr. **accalmie** (DELR). [L.M., C.F.]

ACREȚÍE s. f. ☉ Proces de creștere a particulelor de precipitare prin coliziunea și fuzionarea unei particule înghețate (cristal de gheață sau fulg de zăpadă) cu o picătură suprarăcită de apă care îngheață

Absorbție selectivă – cf. fr. *absorption sélective*, engl. *selective absorption* (VILLENEUVE, p. 16).

¹⁷¹ Am identificat anul primei atestări în LB.

¹⁷² HEM indică o sursă din Dobrogea.

C

CALD, -Ă s. n., adj. ☉ S. n. (În opoziție cu frig sau răcoare) Căldură²⁰⁸. [1643] *S-au ivit primăvara cu caldul și cu seninul*. VARLAAM, C. 36; ^a*Chirița: Uf! Doamne! că mare cald îi!... Hai sub copaci, cumnățico*. ALECSANDRI, O. V, 41; ^a*L-am văzut odată, când era cald, cum s-a jupuit singur de piele*. VOICULESCU, P. I, 4; cf. ALR – MD IV h 516, NALR – O II h 310^{1D}. Cf. LB, COSTINESCU, TDRG, CADE, DA, DL, MDA, NDU, DEXI.

☒ Adj. (În sintagmele) *Advecție caldă* v. advecție. *Aer cald* v. aer. *Anticiclone caldă* v. anticiclone. *Ciclone caldă* v. ciclone (1). *Front cald* v. front. *Norii frontului cald* v. nori. *Sector cald* v. sector.

– Pl.: *calzi, calde*. – Lat. **caldus** (CIORĂNESCU, D. ET.)²⁰⁹. [E.T.]

CALM s. n. ☉ Lipsă a vântului; potolire a vântului; acalmie. [1820] *Pacea..., calmul serii... mă biruiau*. GALACTION, în DL; ^a*Viața mea se-nstrăinează De tot ce se petrece-afară, Și s-adâncește, visătoare, În calmul nopților de vară*. VLAHUȚĂ, P. 135. Cf. CADE, SCRIBAN, D., DA, ȘĂINEANU, D. U., DN², DEX, NDU, DEXI.

☒ Absență a vântului (ȚÎȘTEA 1965, p. 41). [1857] ^a*Este... aproape de Ecuator, dar în hemisfera boreală, o zonă... cuprinsă între vânturile alisate contrarii, care este zona calmilor, a vânturilor slabe și variabile și a ploilor perpetuale*. MARIN, F. 504. *Calm... Absență de vânt apreciabil*. LTR I, 487. Cf. DER, D. ENC., DEX², MDA, CIULACHE 2003, p. 28, DEXI. ☒ (În sintagmele) *Calm ecuatorial* = zonă de presiune atmosferică scăzută, situată între limitele dinspre ecuator ale alizeelor celor două emisfere, caracterizată prin lipsa vântului și intense mișcări termoconvective ascendente, care generează în fiecare zi nori de mare dezvoltare verticală și precipitații sub formă de averse (CIULACHE 2003, p. 28). [1949] LTR I, 487. Cf. DER, D. ENC., DEX², MDA, DEXI. *Calm tropical* = zonă lipsită de vânturi sau cu vânturi slabe, situată în partea centrală a brăurilor anticiclonice subtropicale din ambele emisfere și care se caracterizează prin descendența aerului, predominanța timpului senin și precipitații reduse (cf. CIULACHE 2003, p. 28). [1949] LTR I, 487. Cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 41, D. ENC., DEX², MDA, DEXI.

– Pl.: *calmuri*. – Din fr. **calm** (MDA)*. [E.T.]

CALÓRIC, -Ă adj., s. n. ☒ 1. Adj. De căldură; care se referă la căldură. [1940] *Raze calorice*. DA.

²⁰⁸ Sensul popular dominant, cu valoare de adjectiv („Care se găsește la o temperatură înaltă, fără a fi fierbinte, față de mediul ambiant sau corpul omenesc” MDA), nu reprezintă o trăsătură (sau valoare specifică) a unui fenomen atmosferic. [C.F.]

²⁰⁹ Dicționarele etimologice tratează ca element semantic de referință sensul adjectival. Cf. și DÉRom s. v. */kald-u/ cf. Nomenclature. [C.F.]

* *Calm ecuatorial* – cf. fr. *calmes équatoriaux*, engl. *equatorial calms* (VILLENEUVE, p. 72). *Calm tropical* – cf. fr. *calmes tropicaux*, engl. *tropical calms* (DE LUCCA 1994, p. 188).

Cf. LTR², DM, DN², DEX, NDU, DEXI. ☒ (În sintagma) **Radiație calorică** v. radiație.

2. S. n. (Învechit) Căldură. [1852] ^a*Prin caloricul ce el desbrănează, ne ferește de frigul iernelor.* BREZOIANU, MAN. SĂN. 64/3; *Câteodată căldura se propagă în distanță, trecând prin spațiu ca lumina...; atunci căldura se cheamă căldură radiantă, caloric radiant.* MARIN, F. 9.

– Pl.: *calorici, -ce.* – Din fr. **calorique**, germ. **kalorisch** (DA). [E.T.]

CALÓTĂ s. f. (În sintagma) **Calotă de nori** v. nor.

CÁLVUS (Cal) subst. ☒ Specie a genului de nori Cumulonimbus, în care unele protuberanțe din partea lui superioară încep să-și piardă contururile de tip cumuliform, fără să apară aspecte de tip Cirrus, în protuberanțele și înmuguririle de culoare albicioasă apărând striuri mai mult sau mai puțin verticale (cf. CIULACHE 2003, p. 28). Cf. ȚIȘTEA 1965, p. 42. *Calvus reprezintă un nor Cumulonimbus în care unele protuberanțe din partea superioară își pierd conturul și apare ca o masă albicioasă.* MĂHĂRA 2001, p. 171; *Familia norilor de dezvoltare verticală: Cumulonimbus; specii: calvus capillatus.* MIHĂILĂ 2010, p. 166.

– Cf. fr. *calvus* (VILLENEUVE, p. 73). [E.T.]

CANICULĂR, -Ă adj. Care se referă la caniculă, de caniculă; (despre căldură, anotimpuri, vânt etc.) care este excesiv de cald; torid. [cca 1700] *Prodromi... vânturi care înaintea zălelor caniculare de cătră crivăț suflă.* T. CORBEA D. 526; *Prin arșița caniculară, semnându-și pașii pe asfalt, Porni din nou.* ANGHEL-İOSIF, C. M. II, 10; [Ziua] *ardea încă în toată puterea caniculară a razelor soarelui.* HOGAȘ, M. N. 166; *Uneori aceste mlaștini devin gloduri uscate în arșițele caniculare.* SADOVEANU, în NDU; *Călduri caniculare.* DA. Cf. BARCIANU, TDRG, CADE, ȘĂINEANU, D. U., SCRIBAN, D., DL, DM, DN², DEX, MDA, NDU, DEXI, DGS.

– Pl.: *caniculari, -e.* – Din fr. **caniculaire**, lat. **canicularis** (MDA). [E.T.]

CANÍCULĂ s. f. Căldură dogoritoare specifică zilelor calde de vară; arșiță. [1900] BARCIANU. *“Nici câinii sau mistreții turbați de arșița caniculei nu mai pricinuesc moartea păstorului.* ODOBESCU, O. I, 211; *Sentimentul oniric nu-l părăsește pe spectator, se amestecă cu aburii caniculei italiene și ai căldurii dogoritoare a Vezuviului care stă să erupă.* ROMÂNIA LITERARĂ, 2000, nr. 9, 16/3; cf. ALR – MD IV h 516 pc. 703^{1D}. Cf. ȘĂINEANU, D. U., CADE, SCRIBAN, D., DL, DM, DEX, D. ENC., NDU, DEXI, DGS.

– Pl.: *canicule.* – Din fr. **canicule**, lat. **canicula** (DA). [E.T.]

CAPILLÁTUS (Cap) subst. ☒ Specie de nori Cumulonimbus caracterizați prin prezența, mai ales în regiunea superioară, de porțiuni tip Cirrus cu structura vizibil fibroasă sau striată, având adesea forma unei nicovale, a unui penaj sau a unei coame mai mult sau mai puțin dezordonate (cf. ȚIȘTEA 1965, p. 43). *Capillatus (păros) este o specie a norului Cumulonimbus care are unele porțiuni cu structură fibroasă sau a unei mase păroase, dezordonată.* MĂHĂRA 2001, p. 171; *În timpul averselor de ninsoare, fulgii au dimensiuni mari și cad de regulă din norii Cumulonimbus calvus, pentru că specia capillatus este mult mai rară în sezonul rece la latitudini mijlocii și mari.* MIHĂILĂ 2010, p. 264. Cf. CIULACHE

Z

ZĂBĂR s. n. ☉ (Mold., Olt., Munt.) Timp nefavorabil caracterizat prin vreme rea, ninsoare etc. sau prin căldură excesivă (DLR). [1939] SCRIBAN, D. *El seceră pe zabărul de foc!* CIAUȘANU, V. 211; cf. LEXIC REG. 39. Cf. DLR, MDA.

– Și: **zábără** (LEXIC REG. 39) s. f. – Et. nec. (DLR). [C.C.]

ZĂBĂRĂ s. f. v. **zabăr**.

ZAI s. n., s. m. ☉ **1.** S. n., s. m. (Transilv., nord-vestul Munt., Ban.; și în sintagma *zai de gheață* H XVIII 301) Sloi (**1**). [1825] LB^e. *Zaiul se formează, de obicei, numai pe porțiunile cursului de apă care... nu sunt acoperite de pod de gheață. LTR²; Neaua sau ghiața mărunță ce merge pe râu și care, când sloii sunt mai mărișori, se zice zaiu. REV. CRIT. III, 171; Au venit niște zaiuri pe Murăș, de era să se rupă podul. MAT. DIALECT. I, 272. Cf. POLIZU, PONTBRIANT, D., CIHAC, II, 539, LM, DDRF, BARCIANU, ALEXI, W., DLR, MDA.*

2. S. n., s. m. (Transilv., Olt.) Pojghiță subțire de gheață care se formează pe geamuri sau deasupra apei. Cf. PLOȘOR, V. O. 16, CONV. LIT. LIV, 371. Cf. CADE, NDU, DEXI.

3. S. n., s. m. (Nord-vestul Munt.) Polei (**1**). *S-a prins oleacă de zai; nu e de plecat cu căruța. UDRESCU, GL. Cf. DLR, MDA, DEXI.*

4. S. n., s. m.^{ID} (Sud-vestul Transilv.; la pl.; în sintagma *zai de gheață*) Țurțur (**1**). Cf. ALR SN III h 801 pc. 102.

5. S. n. (Transilv.) Ploaie mărunță, de scurtă durată. LEXIC REG. II, 103. Cf. DLR, MDA.

– Pl.: (n.) *zaiuri și zai* (ALR SN III h 801 pc. 102, ALRM SN II h 618 pc. 102). – Din magh. **zaj** (DLR). [C.C., C.F.]

ZĂBUȘĂLĂ s. f. v. **zăpușeală**.

ZĂDĂU s. n. v. **zăduf**.

ZĂDÚF s. n. ☉ Arșiță. [1563-1583] *Străluce soarele cu zăduhul, seacă iarrba și floarea ei cade. COD. VOR.² 339; Dzua zăduhul m-au dosădit, noaptea frigul și somnul se-au depărtat de ochii miei. PO 108/10; Un călătoriu... îmblă și călătorește cale multă și-l arde soarele și-l pălește zăduvul. VARLAAM, C. 45; Căldura mare, împreună cu o secetă îndelungată, umezeala, zăduful, răceala umedoasă... sunt în stare de sine a înainta feliuri de boale cumplite între vite. FM (1843), 252²/10; E arșiță, zăduf mare, Pare că te și topești. CODRU-DRĂGUȘANU, C. 10; Această arșiță, zăduh, zăduv, zăpușeală..., care aproape nu se mai poate îndura, se crede a fi un semn de ploaie. PAMFILE, CER. 34; Zilele de iulie erau foarte călduroase, zăduful începea încă de dimineață. CAMIL PETRESCU, O. III, 55; Cum era zăduful mare, Am intrat în scâldătoare. PARASCHIVESCU, C. Ț. 129; cf. H II 251, IV 51, VII 383, IX 387, XII 168, XIV 93, XVI 39, XVIII 14, GL. MUNT. 498^{ID}; cf. ALR SN V h 1 502, ALR – M III h 660 pc. 231, 236, 237^{ID}, NALR – MB V*

ms. [1563]^{ID}, ALR – MD IV h 516^{ID}, NALR – O II h 310^{ID}, NALR – B III h 514^{ID}. Cf. LB^e, POLIZU, LM, DDRF, BARCIANU, ȘĂINEANU², CADE, SCRIBAN, D., M. D. ENC., CIORĂNESCU, D. ET., DEX, TDRG², MDA.

– Pl.: *zădufuri*. – Și: (estul Maram., centrul Ban.; și învechit) **zădúg** (ALR SN V h 1 502 pc. 362, ALR – M III h 660 pc. 231, 236, 237^{ID}, NALR – B III h 514 pc. 76^{ID}), **zădúh**, (Mold., sudul Munt., sud-vestul și sud-estul Olt.) **zădúu** (ALR SN V h 1 502 pc. 872, 886, NALR – O II h 310 pc. 991^{ID}), **zădúv**, (Olt.) **zădáu** (NALR – O II h 310 pc. 996, 997^{ID}), (Munt.) **zăzdúh** (GL. MUNT. 498^{ID}) s. n. – Din v. sl. ***Задуха** (MDA)³³⁹. Cf. bg. **задух** (DLR). [C.C.]

ZĂDUFÓS, -OÁSĂ adj. (Învechit; despre căldură, anotimpuri, vânt etc.) Torid. *Porunci Dumnezău la vânt arzătoriu zăduhos și lovi soarele pre capul lui Iona*. BIBLIA (1688), 596²/49; *Să nu fie vară zădufoasă Nici iarnă cu ger*. BUDAI-DELEANU, Ț. 324; *Nici lipsa apei, nici căldurile zăduvoase nu ar fi singura pricină a turbării*. FM (1844), 322²/6. Cf. ALEXI, W., SCRIBAN, D., DL, DM, DEX, DLR, MDA.

– Pl.: *zădufoși, -oase*. – Și: (învechit, rar) **zăduhós, -oasă, zăduvós, -oasă** adj. – **Zăduf** + suf. *-os* (DLR). [C.C.]

ZĂDÚG s. n. v. **zăduf**.

ZĂDÚH s. n. v. **zăduf**.

ZĂDUHÓS, -ÓASĂ adj. v. **zădufos**.

ZĂDÚU s. n. v. **zăduf**.

ZĂDÚV s. n. v. **zăduf**.

ZĂDUVÓS, -OÁSĂ adj. v. **zădufos**.

ZĂFÍR s. m. v. **zefir**.

ZĂPÁDĂ s. f. **⊕ 1**. Strat provenit din depunerea fulgilor în perioada de îngheț (a iernii); ninsoare (2), (Transilv., Ban., Criș.; și învechit) nea (1), (Maram., Transilv., Bucov., Mold., centrul Olt., Ban., Criș.) omăt (1), (sud-vestul Transilv., Ban.) polegniță (v. poledită 5). [1577] ^a*Blagosloviți brumele și zăpăzile*. CORESI, PS. SL.-ROM. 654; *A ieșit satul de a curățit cu lopăț[i] zăpada* (a. 1808). IORGA, S. D. XIII, 172; *Afară creștea zăpada strat peste strat*. BARBU, PRINC. 61; cf. NALR – MB V ms. [1606], ALR – MD IV MN 148, [1606], NALR – O II MN 276, [1606], NALR – B III h 527^{ID}. Cf. CIHAC, II, 211, LM, ȘĂINEANU², CADE, SCRIBAN, D., DEX², CIORĂNESCU, D. ET., DLR, NDU. **⊕** (În sintagmele) (Centrul, nordul, nord-estul și estul Munt., nord-estul, centrul, sudul și sud-estul Olt.) **Maidan** (sau **mal**, DGDS, ALR – MD

³³⁹ În CIORĂNESCU, D. ET., TDRG² se face trimiterea și la slavonul *zaduchŭ*. [L.M.]

care separă două mase de aer diferite și în interiorul căruia proprietățile sunt intermediare între cele două mase de aer situate de o parte și de alta (ȚÎȘTEA 1965, p. 203). Cf. CIULACHE 2003, p. 262. **Zonă frontală înaltă** = zonă frontală în atmosfera liberă, caracterizată printr-o configurație de izohipse dese și vânturi foarte puternice (ȚÎȘTEA 1965, p. 203). Cf. CIULACHE 2003, p. 262. **Zonă frontală planetară înaltă** = zonă frontală înaltă de mare întindere la latitudinile tropicale și mijlocii, uneori putând cuprinde întreg globul terestru (ȚÎȘTEA 1965, p. 203). Cf. CIULACHE 2003, p. 262. **Zonă subtropicală de mare presiune** = brâuri circumterestre de presiune ridicată, centrate pe paralela de 35° latitudine nordică și de 30° latitudine sudică, care sunt formate din anticlони cu deplasări sezoniere la nord și la sud de pozițiile mijlocii (id. ib. p. 263). Cf. ȚÎȘTEA 1965, p. 203. **Zonă termică** = porțiuni din suprafața terestră cuprinsă între limitele unor valori prestabilite de temperatură (izoterme) (CIULACHE 2003, p. 263). **Zonă toridă** v. torid. **Zonă umedă** = a) zonă a cărei climă este caracterizată prin absența aridității; b) zonă în care precipitațiile depășesc evaporația potențială (id. ib.). **Zonele vânturilor de vest** = spații circumterestre cuprinse între latitudinile de 35° și 65° ale celor două emisfere, în care predomină circulația zonală vestică a aerului, mai ales în troposfera superioară și stratosfera inferioară (id. ib.).

– Pl.: zone. – Cf. fr. zone (DLR)*. [C.C.]

ZONDA s. f. ☒ Vânt de tip foehn care suflă pe pantele estice ale Munților Anzi, în partea centrală a Argentinei (CIULACHE 2003, p. 263). *Vânturi de tipul foehn-ului... apar în Caucaz, în Altai, în Anzi, unde se numește zonda, Cordilierii nord-americani (chinois) pe țărmurile Groenlandei, în Australia de est, pe țărmurile annamite din Vietnam (vânt de Laos)* MĂHĂRA 2001, p. 219.

– Cf. fr. zonda (VILLENEUVE, p. 416). [C.C.]

ZOTÓN s. n. ☉ (Nord-vestul Munt.) Ploaie torențială (v. ploaie). UDRESCU, GL. *A venit un zoton de ploaie amestecată cu grindină.* id. ib. Cf. DLR, MDA.

– Pl.: zotoane (DLR). – Cf. bg. зaтoн, sb. zaton (DLR). [C.C., C.F.]

---

* **Zona de convergență intertropicală** – cf. fr. zone de convergence intertropical, engl. intertropical convergence zone (VILLENEUVE, p. 417). **Zonă aridă** – cf. fr. zone aride, engl. arid zone (id. ib.). **Zonă de audibilitate anormală** – cf. fr. zone d'audibilité anormale, engl. zone of abnormal audibility (id. ib.). **Zonă de stagnare** – cf. fr. zone de stagnation, engl. stagnation area (International Meteorological Vocabulary în TP). **Zonă frontală** – cf. fr. zone frontale, engl. frontal zone (VILLENEUVE, p. 417). **Zonă subtropicală de mare presiune** – cf. fr. ceinture subtropicale de haute pression, engl. subtropical high-pressure belt (id. ib. p. 78). **Zonă termică** – cf. fr. zone thermal, engl. thermal zone, thermal belt (id. ib. p. 418). **Zonă umedă** – cf. fr. zone humide, engl. humid zone (id. ib.). **Zonele vânturilor de vest** – cf. fr. zone des vents d'ouest (id. ib. p. 417).